

tolæ plures et Scholia in Dionysium. Celebratur tanquam orthodoxæ fidei et paternarum traditionum custos tenacissimus, Theologus sua ætate præcipuus et martyrii titulo insignitus, quamvis in illius *stylo* obscuritatem et asperitatem sermonis Photius carpat. *Editio* Francisci Combefis Parisiis 1675.

ILDEFONSUS Toleti an. 600. natus, a patre secularis vitæ honoribus destinabatur, sed ab Isidoro Hispalensi in pietate non minus quam litteris institutus, sacræ militiæ se devovit, Monachus primum, dein Abbas, demum Archiep. Toletanus an. 657. effectus. In reprimendo recrudescente Helvidii errore et amplificanda in Deiparam devotione præsertim inclaruit, an. 667. beate defunctus. Ex Operibus restant, et genuina probantur L. *de illibata virginitate*, et L. *de parturitione Dei genitricis Mariæ*; Sermones aliquot de eadem; L. *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, qui appendix est ad catalogum similem ab Isidoro continuatum: reliqua, quæ laudantur, vel dubia sunt, vel perditæ, vel inedita. Qui hujus meminerunt Scriptoris, jam Chrysostomum, jam anchoram fidei compellarunt: in *stylo* sermonis diffusionem et synonymorum redundantiam notarunt. *Editio* Francisci de Lorenzana Matrili.

PATERIUS cir. Sec. initium scripsit LL. 4. *Explicationum* in omnes utr. Testam. libros; sed primus tantum extat genuinus.

HESYCHIUS Ep. Hierosol. † 609. EXPLANATIONES in *Leviticum* et *Prophetas minores*; Centurias duas *Sententiarum de virtute*; Sermones et Orationes aliquot.

ANTIOCHUS Mon. Palæstinus cir. an. 614. *Pandecten divinæ Scripturæ*, seu compendium Religionis Christianæ 130 homiliis constans.

THEOPHYLACTUS SIMOCATA *Historiam* gestorum Mauriti, quam an. 629. absolvit, et 85 Epistolas.

SOPHRONIUS Patr. Hierosol. cir. an. 629. *Epistolam Encyclicam*, instar voluminis. cont. Cyri orientem hæresin.

JOANNES MOSCHUS cir. an. 630. *Pratum spirituale*, seu Tractatum de vitis Patrum.

GALLUS Abb. † 640. *Formam gubernandæ Ecclesiæ*; *Monita salutaria*.

GEORGIUS PISIDES cir. an. 640. *Cosmopæiam*, seu carmen in Hexameron; Carmen *de vanitate vitæ humane*.

JOANNES P. R. † 642. *Apologiam pro Honorio*; epistolam *de Paschate et Pelagianismo*.

THEODORUS Presb. in Raithu cir. an. 646. *Commentar. de Incarnatione Christi* cont. hæreses multorum.

THALASSIUS in Lybia cir. med. Sec. Centurias 4. *Sententiarum de sincera charitate, vitæ continentia et mentis regimine*.

JOANNES Ep. Darensis cir. med. Sec. *Commentarios in Hierarchiam Cælestem et Ecclesiasticam*.

ELIGIUS Ep. Noviomensis † 659. Tract. *de Rectitudine Catholicæ conversationis*, cum aliquot homiliis.

DOROTHEUS cir. an. 660. DISSERTATIONES 24. *Ethicas et Asceticas*.

MARCULFUS cir. an. 660. LL. 2. *Formularum Ecclesiasticarum*.

CUMMIANUS † 661. L. *de Pœnitentiarum mensura*, et *Epistolam Paschalem*.

ANDREAS CRETENSIS † 680. *Homilias* 17. et *Triodia* 9, in Festa et Sanctos; *Iambos Eucharisticos*; *computum Paschalem*.

APONIUS cir. an. 680. LL. 6. *Commentar. in Cantica*.

JOANNES Ep. Thessalon. cir. an. 680. ORATIONES in *Dormitionem Deiparæ*, et in *mulieres unguenta ferentes*; *Hymnos* ad Deum et Sanctos.

THEODORUS Ep. Cantuariensis † 690. *Pœnitentiale*.

JULIANUS Ep. Toletanus, dictus *Pomerius*, † 690 *Commentar. in Nahum*; LIBROS 2. *Ἀντικειμένον* seu antilogiarum Scripturæ, 3. *Prognosticorum* futuri seculi, 3. *de Adventu Messiæ* cont. Judæos; *Appendicem* ad Ildefonsi catalogum.

CRESCONIUS Ep. Afer. cir. an. 690. *Breviarium Canonum*, et *Concordiam* seu librum Canonum.

VALERIUS Abb. † 695. præter vitas, miracula et revelationes, L. *de vana seculi sapientia*, et L. *de Institutione vitæ novæ*.

Mutila vel perditæ EUSEBII Ep. Thessal. LL. cont. Aphthartodocitas; THEODOSII Confutatio Testimoniorum cont. Resurrectionem carnis; JOANNIS Hispani Libel. de calculo Paschatis; TROJANI Chronicon compendiosum.

SECULUM VIII.

BEDA in agro Angliæ Dunelmensi an. 672. natus, ab anno ætatis 7mo in monasteriis Wermuthano et Gervicensi, præter pietatem, linguarum peritia et optimarum scientiarum insigniter instructus, adolevit, vixit, consenuit. An. 691. Diaconus, an. 702. Presbyter creatus, legendo, orando, scribendo omnem vitam consumpsit, an. 735. mortuus. Omissis Philosophicis et Grammaticis, inter Opera ad eruditionem sacram pertinentia præcipue recensentur: EXPLANATIONES in *Pentateuchum*, *Libros Regum*, *Esdras*, *Tobiam*, *Job*, *Proverbia*, *Cantica*, et totum *Testam. novum*: LIBRI *de Rerum natura*; *de Temporum ratione*; *de sex ætatibus mundi*; *de supputatione temporum S. Scripturæ*; *de Nominibus Hebr. et Græcis in Scriptura occurrentibus*; *de Schematibus Scripturæ*; *de tropis ejusdem*; *de Opere sex dierum*; *de Arca Noe*; *de Tabernaculo*, *Vasis* et *Vestibus sacerdotalibus*; *de Templo Salomonis*; *de Situ Jerusalem et locorum sanctorum*; *de nominibus locorum in Actis Apost. occurrentium*: HOMILIE *de Tempore* 33. *Æstivales*, 15. *Hyemales*, 22. *Quadragesimales*; *de Sanctis* 31 *Æstivales*, 19 *Hyemales*; *ad Populum varii*: COMMENTARIUM in LL. *Boetii de Trinitate*; *de Muliere forti*; *de Passione et Verbis Christi*; *de Officiis*; *de Remediis peccatorum*: MARTYROLOGIUM tum *Prosaicum* tum *Metricum*; LIBRI 5. *Historiæ Ecclesiæ Anglicanæ*; aliquot *de computo et ratione calculi*: *Hymni*, *Biographiæ* et *Epistolæ* plures. Dictus est *Venerabilis* ob doctrinæ et virtutum merita, usus *stylo* claro et facili, sine elegantia tamen et elevatione. *Editio* Colonæ 1688.

JOANNES DAMASCENUS a Damasco, ubi cir. an. 676. nascebatur, dictus, scientiis optimis a Cosma Italo egregie imbutus, apud Saracenorum Principem Consilio præsidebat, donec Leonis Iconomachi perfida arte permotus, cir. an. 728. aula relicta, Hierosolymam profectus, ibique consecratus Presbyter in Lauram S. Sabæ secederet. His pietatis exercitiis et defendendæ contra sui ac priorum temporum hæreses fidei deditus, cir. an. 760. obdormivit in Domino. Scripta in hoc recessu sunt: LIBRI 4. *de Fide orthodoxa*; *Opus Paral-lelorum*, seu collectanea Scripturæ et Patrum in locos communes digesta; *de Hæresibus*, seu catalogus omnium hæresum; *contra Manichæos*; *contra Nes-*

torianos; de *Natura Christi composita* cont. Acephalos; de *duabus Christi voluntatibus et operationibus*; *Disceptatio Christiani et Saraceni*; de *Resurrectione et Paradiso*; *Institutiones de decretis et placitis*; de *Dialectica*: ORATIONES 3. de *sacris imaginibus*; 3. de *Nativitate Deiparæ*; 2. de *Dormitione B. V.*; *Quomodo ad imaginem Dei simus creati?* de *Transfiguratione Domini*; de *Sabbato sancto*; de *Die judicii*: EPISTOLÆ de *Trisagio*; de *Corpore et Sangvine Christi*; CARMINA et CANTICA de *Nativitate, Epiphania, Transfiguratione et Ascensione Christi*; de *Pentecoste, Annuntiatione Deiparæ etc.* Doctrinæ ac eruditionis, præsertim Theologicæ, famam nemo, cui sanum est synciput, Joanni, judice Caveo, negabit. *Stylus* in multis est scholasticus. *Editio* Michaelis le Quien Parisiis 1712.

ADELELMUS Ep. Schirburnensis † 709. scripsit L. de *laude virginitatis, ænigmata et opuscula metrica.*

COSMAS Ep. Majumensis cir. an. 730. *Hymnos* 13. in *Festa anni*; *Enarrationem metricam in Psalmos.*

EGBERTUS Ep. Eboracensis cir. an. 732. *Excerpta ex Patribus*; *Pænitentiale* seu *Constitutiones Ecclesiasticas.*

ACCA Monach. Anglus † 740. de *Ecclesiasticis Chori Officiis*; *Carmina*; *Epistolas.*

GERMANUS Patr. Constantinopolitanus † 740. *Tract. de Conc. OEcumenicis*; *Apologiam pro Gregorio Nysseno*; *Homilias et Epistolas.*

FREDEGARIUS cir. an. 740. *Chronicon* de *gestis Francorum*; *Collectanea Chronologica.*

CUTHBERTUS cir. an. 740. L. de *vita et obitu Ven. Bedæ*; L. *Epistolarum.*

GREGORIUS III. R. P. † 741. præter *Epist.*, *Excerpta ex Patribus et Canonibus*; de *criminibus et horum remediis.*

ANASTASIUS Abb. Palæstinus cir. an. 741. L. cont. *Judæos.*

PIRMINUS cir. an. 750. *Libel. de singulis libris Canonicis.*

BONIFACIUS Archiep. Moguntinus † 754. L. de *fidei unitate*; *Statuta*; *Biographias et Epistolas.*

ISIDORUS Ep. Pacensis cir. an. 754. *Chronicon Hispaniæ.*

FLORUS Mon. cir. an. 750. *Gesta et passiones Martyrum*, seu *Martyrologium Bedæ continuatum.*

CHRODEGANGUS Ep. Metensis † 766. *Regulam pro Clericis.*

AMBROSIIUS AUPERTUS † 778. *Lib. 10. Commentar. in Apocalypsin.*

PAULUS Warnefridi filius cir. an. 780. LIBROS 24. *Historiæ miscellanæ*; 6. *Historiæ Longobardorum*; 4. *vite S. Gregorii*; *Homilias ex Patribus dispositas pro toto anno*; *Excerpta, Hymnos et Epistolas.*

ETHERIUS et BEATUS Ep. cir. an. 784. LL. 2. de *Adoptione Filii Dei* cont. *Elipandum.*

ADRIANUS II. P. R. † 795. præter *epist.*, *Libellum Libris Carolinis oppositum.*

PAULINUS Ep. Aquileiensis † 804. LIBROS 3. *adv. Felicem Urgelitanum*; 1. de *Trinitate* cont. *Elipandum*; 1. de *salutaribus Documentis.*

FLACCUS ALCUINUS vel ALBINUS † 804. præter *Philosophica et humaniora, COMMENTARIA in Genesim, Ecclesiasten et Cantica; Enchiridion in Psalmos*; L. de *usu Psalmorum*; LL. 7. *Commentar. in Evang. Joannis*; LIBROS 3. de *Fide Trinitatis, cum QQ. de eadem*; 2. de *Inarnatione: Breviarium* cont. *Arianos;*

Lib. 7. cont. *Felicem Urgel.*; 2. cont. *Elipandum*; L. *Sacramentorum*; de *divinis Officiis*; de *Ratione animæ*; de *virtutibus et vitiis*: *Homilias, Biographias, Poemata, Epistolas varii generis.*

CAROLUS M. Imp. † 814. *Epistolas plures et Capitula de re Ecclesiastica. Capitulare prolixum* seu *Libri 4. Carolini dicti*, perperam illi adscribuntur.

SECVLUM IX.

LEIDRATUS Arch. Lugdunensis † 814. scripsit L. de *Sacramento Baptismi, et Epist. de ejusdem Ritibus.*

ISIDORUS MERCATOR vel PECCATOR, ante an. 814., quo Riculphus Arch. Moguntinus obiit, *Collectionem Canonum cum Decretalibus*, magnam partem spuris.

THEOPHANES Isaacijs † 818. *Chronographiam et Canonem Epinicum.*

THEODULPHUS Ep. Aurelianensis † 821. L. de *Spiritu S.*; de *ordine et ratione rituum baptismi*; *Capitula* 46. ad *Presbyteros*; LL. 6. *Carminum.*

BENEDICTUS Ananiensis † 821. *Codicem et Concordiam Regularum*; L. *Paræneticum* ex *Patribus*; *Modum Pænitentiarum.*

SMARAGDUS Abb. circa an. 824. *Postillam* in *Evangelia*, et *Epistolas officii divini*; *Viam regiam et Diadema Monachorum: Acta Collationis Rom. de Processione Spir. S.*

THEODORUS STUDITES † 826. *Sermones catecheticos, et Catechesin parvam*; *Orationes in cultum Crucis et Imaginum*; *Encomia Sanctorum*; *Testamentum ad Discipulos*; *Epistolas et Hymnos.*

NICEPHORUS Patr. Constantinopolitanus † 828. *Chronologiam tripartitam*; *Breviarium historiæ*; *Opuscula 4. cont. Iconomachos*; *Canones breviculos* 17.; alios 37.

SERGIUS *Historiam invectivam* cont. *Iconomachos* an. 828. *finitam.*

AMALARIUS Diac. Metensis circa an. 830. *Libros de Officiis divinis, de ordine Antiphonarii*; *Eclagam in canonem Missæ*; *Institutionem Clericorum.*

HALITGARIUS Ep. Cameracensis † 831. LL. de *vitiis et virtutibus, de peccatorum remediis, et ordine Pænitentiae.*

DUNGALUS Parisiensis cir. an. 832. *Responsiones* cont. *Claudii Taurinens.*; *Sententias de cultu imaginum.*

ANSEGISUS Abb. † 833. *Libros 4. Capitularium Caroli M. de Re Ecclesiastica.*

THEODORUS GRAPTUS † 835. *Disputationem de imaginibus*; *Lib. de Fide orthodoxa* cont. *Iconomachos.*

EGINHARDUS circa an. 835. *Libel. de adoranda Cruce*; LL. 4. de *miraculis Marcellini et Petri*; *Annales Pipini, Caroli et Ludovici*; *Vitam Caroli Magni*; *Epistolas.*

AGOBARDUS Arch. Lugdun. † 840. *Libros de divinis sententiis*; de *Picturis et Imaginibus*; de *Judaicis superstitionibus*; de *intelligentia Judæorum*; de *Baptismo mancipiorum Judaicorum*: contra *legem Guntobardi*; cont. *objectiones Fridegisi*; cont. *libros Amalarii de Dispensatione Ecclesiastica*; de *comparatione regiminis Ecclesiastici et Politici*; de *divina Psalmodia*; de *correctione Antiphonarii*: *Epistolas et Poemata.*

HILDUINUS Abb. † 842. *Areopagitica* seu de gestis, passione et scriptis Dionysii Areopagite.

GEORGIUS HAMARTOLUS *Historiam dogmaticam* ad an. 842. perductam.

JONAS Ep. Aurelianensis † 843. LIBROS 3. *adv. Claudii Taurinensis Apologeticum*; 3. *de Institutione Laicorum*; 4. *de Institutione Regia*.

METHODIUS CONFESSOR † 847. *Canones Pœnitentiales*: Orationes; Encomia Sanctorum.

WALAFRIDUS STRABO † 849. *Glossam ordinariam* in S. Scripturam; *de officiis divinis*: Biographias; Poemata.

MICHAEL SYNCHELLUS arte med. Sec. L. *de orthodoxa Fide*.

AMULO Arch. Lugdun. cir. med. Sec. LIBROS cont. *Judæos*; *de Gratia, Præscientia, Prædestinatione et libero arbitrio*; *de iisdem Capitula* ex S. Augustino: *Epistolas ad Gotteschalcum, ad Theobaldum Lingoniensem*.

PASCHASIUS RADBERTUS † 851. COMMENTAR. in *Psalmum 44, Threnos, Evangelium Matthæi*; L. *de Sacramento Corporis et Sanguinis Domini*; *Epistol. de iisdem*: Biographias.

FLORUS Diac. Lugdun. cir. an. 852. COMMENTAR. in *epist. Pauli et Canonem Missæ*; L. *de Prædestinatione* cont. errores Scoti; *Collectionem* tum ex Legibus et Canonibus, tum ex dictis Patrum.

FREULPHUS Ep. Luxoviensis † 853. *Chronicon bipartitum*.

HAYMO Ep. Halberstadianus † 853. COMMENTAR. in *Psalmos, Isaiam, epist. Pauli, Apocalypsin*: LIBROS 10. *Histor. Ecclesiasticæ*; 3. *de amore patriæ celestis*: *Tract. de Corpore et Sanguine Christi*: *Homilias in Evangelia Dominicarum et Festorum*.

RABANUS MAURUS Arch. Moguntinus † 856. COMMENTAR. in plerosque V. et N. Testam. libros; *Allegorias* in univ. Scripturam: LIBROS 22. *de universo seu Etymologiarum*; 3. *de Institutione Clericorum et Caremoniis Ecclesie*; 3. *de Disciplina Ecclesiastica*; 3. *de videndo Deo, Puritate cordis et Pœnitentia*; 4. *Pœnitentium*; *de Sacramentis, ordinibus et vestibus sacris*; *de consanguineorum nuptiis et magorum præstigiis*; *de computo*: *TRACTATUS de signis Nativitatis Domini*; *de ortu, vita et moribus Antichristi*; *de Reverentia filiorum erga parentes*; *de Chorepiscopis*: *Homilias 152. sup. Evangelia a Nativitate Christi ad Pentecosten*, præter alias singulares *Epistolas*: Poemata.

ANGELOMUS cir. an. 856. STROMATA in LL. *Regum et Cantica*.

EULOGIUS Arch. Toletan. † 859. LL. 3. *de Mart. Cordubensibus*; *Apologeticum pro Martyribus*; *Exhortationem ad Martyrium*; *Epistolas*.

LUPUS SERVATUS Mon. Ferrariensis † 861. L. *de tribus QQ.* scil. *de lib. arbitrio, prædestinatione et taxatione Sanguinis Christi*; *Collectaneum de iisdem*, cum aliquot *Epistolis*.

PRUDENTIUS Ep. Trecens. seu Tricassinus † 861. *Tract. de Prædestinatione* cont. Joan. Scotum; *Collectaneum de tribus epistolis*; *adversus Capitula Carisiaca*.

ENEAS natione Gallus an. 868. L. *adv. objectiones Græcorum*.

PETRUS SICULUS cir. an. 870. *Historiam de Ortu, Progressu, Occasu Manicheorum*.

RATRAMNUS vel BERTRAMUS an. 870. superstes, LIBROS 6. cont. *Græcos*; 2. *de Prædestinatione*; 4. *de Partu Virginis*; 4. *de Corpore et Sanguine Christi*.

REMIGIUS Arch. Lugdun. † post an. 873. L. *de tribus Episcoporum episto-*

lis; Libel. *de tenenda Scripturæ veritate, et sectanda Patrum auctoritate*; *Absolutionem Questionis* de generali damnatione Adæ, et speciali ereptione electorum.

ADO Ep. Viennensis † 875. *Breviarium Chronicorum*; *Martyrologium*.

USUARDUS cir. an. 876. *Martyrologium*.

ISAAC Diac. Laudunensis an. 878. superstes, *Collectionem Canonum*.

THEODORUS ABUCARA cir. an. 880. *Dialogos, Dissertationes, Disputationes* et *Solutiones Questionum* controversarum cum *Judæis, Saracenis, Origenistis, Nestorianis, Manichæis, Theopaschitis*, et aliis *Hæreticis*.

HINCMARUS Arch. Remensis † 882. L. *de Prædestinatione Dei et lib. arbitrio*; *Collectionem testimoniorum de una et non trina Deitate*; L. *de Divortio Lotharii et Teutbergæ*; *Capitula 65. pro Clericis*; *Opuscula 5. cont. Hincmarum Laudunensem*; *Epistolas plurimas varii argumenti*.

BERTHARIUS Abb. † 884. *Homilias et Versus*.

NICETAS DAVID cir. an. 885. *Encomia Apostolorum et Orationes sacras*.

ANASTASIUS Rom. BIBLIOTHECARIUS † 887. *Historiam Ecclesiasticam*; *Collectanea* spectantium ad *historiam Monothelismi*; *Relationem Disputationis S. Maximi cum Theodosio*, et *motionis contra Sanctum in Secretario Principis factæ*; *Acta Concilii generalis 7ⁱ et 8ⁱ*; *Biographias et aliorum epistolas*.

HEREMBERTUS *Chronicon Longobardorum* ad an. 888. perductum.

PHOTIUS Patr. Constantinopolitanus † 891. *Bibliothecam litterariam*; *Nomocanonem* seu *Legum et Canonum conciliationem*; L. *de voluntatibus in Christo gnomis*; Libel. *de Synodis*; *Dissertationes 6. de Divinitate et Incarnatione*; *Epistolas multas*.

AUXILIUS cir. an. 894. LL. *de Ordinationibus Formosi*.

REMIGIUS Antissiodor. † cir. an. 900. COMMENTAR. in *Psalmos, Prophetas minores, Epp. Pauli*; *Expositionem Missæ*.

SECVLUM X.

REGINO Prumiensis † 908. scripsit *Chronicon*; LL. 2. *de Disciplinis Ecclesiasticis ac Religione Christiana*.

HERVEUS Arch. Remensis † 922. *Constitutum Pœnitentiale*.

LEONTIUS Byzantinus cir. an. 922. LL. 4. *Chronographice*.

HIPPOLYTUS Theban. cir. an. 933. *Syntagma Chronicum*.

EUTYCHIUS Ægyptius *Annales* ab O. C. ad an. 940. usque.

SIMEON METAPHRASTES † 942. *Vitas Sanctorum*, inter quas Leo Allatius tantum 122. genuinas decernit, et designat; *Orationes 24. de moribus*; *Poemata 6.*; *Epistolas 5.*

Odo Cluniacensis † 942. LIBROS 33. *Moralium in Job*; 3. *Collationum*; 4. *Vitæ S. Gerdaldi*; *Sermones et Tractatus de Sanctis*; *Chronicon succinctum*; *Hymnos, Antiphonas et Versus*.

THEODORUS DOPHNOPATES cir. an. 950. *Apantismata* seu *Flosculos aut Sermones* ex S. Chrysostomo decerptos.

CONSTANTINUS Porphyrogenitus † 959. *Narrationem de imagine Christi Agabaro missa*; *Pandectas Historicas et Politicas*; L. *de administrando Imperio* etc.

ATTO Ep. Vercellensis † post an. 960. *Capitulare Vercellense*; L. *de Presuris Ecclesiasticis*; Sermones et epist. varias.

FLODOARDUS † 966. *Chronicon* rerum inter Francos gestarum; LL. 4. *Historiæ Eccles. Remensis*.

LUITPRANDUS † post an. 970. LL. 6. *Historiæ* rerum suo tempore gestarum.

RATHERIUS Ep. Veronensis † 973. *Volumen perpendicularum* seu de contemptu Canonum; *Apologias* sui ipsius; *Itinerarium* et *discordiam cum suis Clericis*, sermones et epist. aliquot.

ETHELVERDUS LL. 4. *Historiæ* ad an. 974. perductæ.

SUIDAS cir. an. 980. *Lexicon*, serviens Theologiæ et Historiæ.

ROSWIDA, Monialis Gandersheimensis, cir. an. 980. *Historiam Ottonis metricam*; *Historias* 8.; *Comædias* 6. *sacras*.

DUNSTANUS Arch. Cantuariensis † 988. *Concordiam Regularum Canoniarum*.

FULCUINUS † 990. *Chronicon* Laubiense.

PILGRIMUS seu PEREGRINUS Ep. Laureacensis † 993. *Symbolum*.

NICON † 998. Libel. *de Religione Armenorum*.

MOSES BARCEPHA Ep. cir. finem Seculi LL. 3. *de Paradiso*.

OLYMPIODORUS cir. fin. Sec. COMMENTAR. in *Jobum et Ecclesiasten*.

ŒCUMENIUS an. hujus Seculi incerto COMMENTAR. in *Actus Apost., epist. Pauli et Canonicas*.

ELFRICUS Abb. † 1003. Tract. *de V. et N. Testam.*; Hom. Paschalem *de Corp. et Sang. Christi*.

GERBERTUS, postea SYLVESTERII, † 1003. Sermon. *de Informatione Episcoporum*; *Epistolas*.

SECULUM XI.

PETRUS DAMIANI, a Damiano Fratre, quem patris loco habuit, sic compellatus, Ravennæ an. 1006. oriundus, ob virtutis doctrinaeque in Monasterio comparatæ famam ad splendidas Episcopatus et Cardinalatus dignitates evectus, ad summa etiam negotia in Italiâ, Galliam et Germaniam Legatus Pontificis missus, pro puritate religionis et Ecclesiæ disciplinâ contra Clericos Simoniacos et incontinentes non minus quam Laicos consanguineis nubentes strenue ac feliciter laboravit: operæ præmium capturus an. 1072. abiit in cælum. Præter 8. Libros *epistolarum*, et *sermones historiasque sacras*, scripsit illustria varii argumenti OPUSCULA sexaginta. Ex his commemorasse sufficiat, *Expositionem mysticam Lib. Genesis*; *de Egypti plagis et decalogo*; *de Hebræorum mansionibus*; *de Divina omnipotentia*; *de Processione S. Sp.*; *de fide Catholica*; *de Sacramentis per impios administratis*; *de Novissimis et Antichristo*; *cont. Judæos*; *de Quadragesima*; *de Jejunio Sabbati*; *de celebrandis Vigiliis*; *de horis Canonicis*; *de Cælibatu Sacerdotum*; *de communi vita Clericorum*; *cont. Clericos Regulares proprietarios*; *de perfectione Monachorum*; *pro Monachis cont. Canonicos*; *de parentelæ et cognationis gradibus*; *de tempore celebrandi nuptias*; *de bono suffragiorum* etc. Alexander II. pro legatione missum hoc prosecutus est elogio: « Talem vobis virum destinare curavimus, quo post nos major in Rom. Ecclesia non habetur, qui noster est oculus et Apostolicæ sedis immobile firmamentum. » *Stylus* ea ætate haud inelegans. *Editio* Constantini Syracusani Veneta 1744.

LANFRANCUS, natione Italus, patria Papiensis, Bononiæ litteris imbutus, virtutibus in Galliæ monasterio Beccensi excultus, Cantuarie in Anglia ad Archiepiscopatum an. 1070. promotus, pro fidei integritate cir. med. Sec. contra Berengarium, pro suæ Ecclesiæ juribus post Præsulatum susceptum contra Archiep. Eboracensem, pro disciplina Ecclesiastica per omnem vitam contra varios, victor ubique certavit an. 1089. in cœlis coronatus. Exstant ex ejus Scriptis *Commentar.* in epp. Pauli cum *Glossa interlineari*; Libel. *de Corpore et Sanguine Domini* cont. Berengarium; *de celandâ confessione*; *Annotationes* in Cassiani collationes; *Decreta* pro Ord. S. Benedicti; *Sermones et Epistolæ* varii argumenti. Sua illum ætas ut magnum sanctitate et doctrina Præsulem, præsens etiam ut Theologiæ præformatorem veneratur. *Stylus* planus et dialectices amans. *Editio* Lucæ Dacherii Veneta 1743.

SIMONIUS cir. an. 1005. scripsit *Historiam* Francorum.

LEO GRAMMATICUS *Chronographiam* Græcorum an. 1013. terminatam.

DITMARUS Ep. Marburgensis † 1018. *Chronicon* Imp. Saxonum.

BURCARDUS Ep. Wormatiensis † 1023. *Volumen Decretorum* seu *Collectionem* Canonicam.

HERIGERUS Lobienis † 1027. L. *de Corp. et Sang. Domini*; *Dial. de Dissolventia Ecclesiæ*.

FULBERTUS Ep. Carnotensis † 1028. Sermones, Canones, Epistolas.

ADEMARUS *Chronicon* Francorum ad an. 1029. perductum.

SYMEON Constantinopolitanus, dictus *junior* vel *Theologus* cir. an. 1030. Orationes 33. *de Fide et moribus*; *Capitula* 228; *Moralia practica et Theologica*.

EUSTATHIUS an. 1033. *Commentar. de duobus consobrinis*.

NILUS *Doxopatrius* cir. an. 1043. L. *de Patriarcharum sedibus*.

GLABER RADULPHUS LL. 3. *Historiarum* an. 1045. finitos.

BERNO Augiensis † 1045. L. *de officio Missæ*.

BRUNO Ep. Wirceburgensis † 1045. COMMENTAR. in *Psalms*; in *Cantica* V. et N. Testamenti; in *Symbolâ* Apostolorum, Ambrosii, Athanasii.

ODILO Cluniacensis † 1048. *Statutum de Defunctis*; Sermones et Epistolas.

ADELDAUS cir. an. 1049. L. *de veritate Corp. et Sang. in Eucharistia*.

HUGO Ep. Lingoniensis cir. med. Sec. L. *de Corp. et Sang. Domini*.

DAVID Maronita an. 1053. Tr. *de Sectis et Opinionibus Orientalium*.

HERMANNUS CONTRACTUS † 1054. *Chronicon* de sex mundi ætatibus.

GEORGIUS CEDRENSIS *Annales* ad an. 1057. perductos.

JOANNES XIPHILINUS an. 1057. *Epitomen* historiam.

HUMBERTUS Cardin. † 1064. L. *cont. calumnias Mich. Cerularii*; *Refutationem* Nicetæ Pectorati; *Relationem* gestororum a Rom. Legatis.

DURANDUS cir. an. 1070. Tr. *de Corp. et Sang. Christi*.

WILLEMARUS cir. an. 1070. *Pharaphrasin* geminam in *Cantica*.

ADAMUS Bremensis *Histor. Ecclesiasticam* ad an. 1072. perductam.

SAMONA Gazensis cir. an. 1074. Libel. *pro Transsubstantiatione*.

THEODUINUS † 1075. Libel. *de Corp. et Sang. Domini*.

LAMBERTUS *Schaffnaburgensis* *Histor. Ecclesiasticam* ad an. 1077. pro-
vinctam.

THEOPHYLACTUS Arch. Archidiensis an. 1077. superstes, COMMENTAR. in

Evangelia, Actus Apostolorum, Epistolas Pauli, Prophetas minores; Institutionem Regiam; Orat. de adoratione cruceis; Epistolas 75.

JOANNELINUS † 1078. *Libellum Precum*, ex Patribus excerptum.

ALBERICUS Cardin. cir. an. 1079. LL. *de Corp. Domini, de Virginitate Deiparæ; Dictaminum et salutationum; Hymnos de Mysteriis aut Sanctis.*

GUTMUNDUS † 1080. LL. 3. *de veritate corp. et sang. Domini; Confessionem de Trinitate et Humanitate Christi.*

MICHAEL PSELLUS cir. an. 1080. commentar. in *Cantica* prosaicum et metricum; Libel. *de 7. Synod. œcumenicis; Capita de Trinitate et persona Christi; Dial. de operatione Dæmonum.*

JOANNES CUROPALATES *Historiam* rerum in Oriente usque ad an. 1081. gestarum.

MARIANUS SCOTUS *Chronicon* ad an. 1083. pertingens.

ALPHANUS Ep. Salemitanus † 1086. *Confessionem* metricam; *Hymnos de Sanctis.*

BERENGARIUS † 1088. *formulas fidei* tres, seu *Retractiones* suæ hæresis.

ANSELMUS Ep. Lucensis † 1088. LL. 2. cont. Guibertum Antipapam; *Collectanea* seu *sententias pro immunitate Ecclesiastica.*

BONITIUS † 1089. *Paradisum Augustinianum* seu epitomen operum et sententiarum S. Aug.; *Syntagma decretorum Ecclesiasticorum.*

JOANNES Antiochenus cir. an. 1090. *Eclogas Asceticas.*

PETRUS Constantinopolitanus cir. an. 1092. *Responsa brevia* ad diversos casus.

PHILIPPUS SOLITARIUS cir. an. 1093. *Regulam fidei et vitæ christianæ*, per dialogum animam inter et carnem.

RAYMUNDUS de AGELES cir. fin. Secul. *Histor. Hierosolymitanam.*

BERTHOLDUS *Historiam* cœvæ ad an. 1100. protractam.

BRUNO Fund. Carthusianorum † 1101. *EXPOSITIONEM in Psalmos, epp. Pauli; LIBROS de Laudibus Ecclesiæ, de ornamentis ejusdem, de Novis; SERMONES in festa Christi et Deiparæ, de Martyribus, de Confessoribus, de S. Michaelæ, de contemptu mundi; Confessionem fidei et Epistolas.*

SECVLUM XII.

ANSELMUS Archiep. Cantuariensis, Augustæ in Alpibus an. 1033. natus, ex Beccensi post Lanfrancum Priore, ac dein Abbate, Archiepiscopus Angliæ an. 1093. creatus, pro cœlibatu contra Clericos incontinentes, pro Ecclesiastico jure contra Regem suum Investituras usurpantem, pro fidei doctrina contra Græcos Spiritus S. processionem mutilantes, multa dixit, scripsit, fecit, tulitque, dum rebus ubique ad felicem exitum perductis, finem vitæ beatum an. 1109. consequeretur. Exstant ab eo *Monologium; Prosologium; Apologeticum cont. Insipientem; Dialogi de veritate; de libero arbitrio; de casu Diaboli: LIBRI 1. de fide seu incarnatione Verbi; 2. Cur Deus homo? 1. de processione Sp. S.; 1. de Conceptu Virginali et peccato originali; 1. de Concordia præscientiæ, prædestinationis et gratiæ cum libertate; 1. de Sacramentorum diversitate et Corp. et Sang. Domini; 1. de tribus Wallerani questionibus, præsertim de azymo et fermentato; 10. Meditationum; Homiliæ; Orationes, Hymni varii; LL. 3. epistolarum.* Præter cætera elogia dum Anselmo

notam *anxie docti* tribuit Malmesburiensis, eum inter Latinos Theologiæ Scholasticæ auctorem designat. *Stylus* ejusdem metaphysicus potius, quam dialecticus aut oratorius apparet. Editio Gabrielis Gerberon; Parisiis 1721.

BERNARDUS an. 1091. mundum, an. 1113. Monasterium Cisterciense ingressus, biennio post Claravallensi cœnobio Abbas datur. Apud summos imosque perfecti plurima, sive ad fidei veritatem tuendam, sive ad unitatem Ecclesiæ redintegrandam, sive ad sanctitatem et disciplinam in omni hominum genere conservandam aut reparandam: quas ob res susceptis profectionibus frequentissimis, habitis collationibus aut disceptationibus, editis apologiis et institutionibus exhaustus an. 1153. meritis plenus obiit. Habentur ab illo *SERMONES 86. in 3. priora cap. Canticorum; 17. in Psalmum 90um, plurimi in Dominicis et Festa per annum; 111. de diversis; Libri 5. de Consideratione; TRACTATUS de erroribus Petri Abailardi; de Gratia et libero arbitrio. de Quæstionibus ab Hugone propositis; de diligendo Deo; de contemptu mundi; de gradibus humilitatis et superbiæ; de moribus et officio Episcoporum, de conversione ad Clericos, de præcepto et dispensatione ad Monachos; Apologia de vita et moribus Religiosorum; Formula private confessionis; vita et res gestæ S. Malachie, cum Sermone de eodem; Epistolarum centuriæ tres et amplius. Communi omnium judicio Pater fuit et Doctor mellifluus; Stylus Scripturæ verbis potius quam Scriptoris concinnatus. Editio Joannis Mabillon; Veronæ 1726.*

FRANCO cir. an. 1111. scripsit LL. 12. *de gratia Dei.*

ODO Abb. Tornacensis † 1113. LL. *de myster. Incarnationis; cont. Leonem Judæum; de peccato originali; de blasphemia in Sp. S.; Expositionem Canonis Missæ.*

SIGEBERTUS Gemblacensis † 1113. *Chronicon; L. de scriptoribus Ecclesiasticis.*

GISLEBERTUS † 1114. L. *de Fide* cont. Judæos.

Ivo Ep. Carnoten. † 1115. L. *Decretorum; Panormiam; Serm. et epp.*

EUTHYMIUS Zigabenus cir. an. 1116. præter *Commentarios Panopliam fidei* cont. hæreses.

MICHAEL GLYCAS *Annales* an. 1118. finientes: sub idem tempus

NICEPHORUS BRYENNIUS, ANNA COMMENA, et JOAN. ZONARAS suas historias.

NICETUS Byzantius cir. an. 1120. *Apologiam pro Conc. Chalcedonensi* cont. AITMENOS.

ARNULPHUS † 1124. libel. *de Incestis nuptiis: solutiones QQ. de corp. et sang. Christi.*

GUIBERTUS Abb. † 1124. LL. 10. *Moralium*. in Job; 3. *de Pignoribus Sanctorum. 1. de Incarnatione; 1. de Virginitate; 1. de laude B. M.; epist. de veritate Domini corporis.*

STEPHANUS Ep. Augustodun. an. 1129. abdic. L. *de Sacram. Altaris* illucque pertinentibus.

ALGERUS circ. an. 1130. LL. *de corp. et sang. Domini; de misericordia et justitia.*

HONORIUS Augustodun. cogn. *solitarius* circ. an. 1131. L. *de Luminaribus magnis* seu de scriptoribus Ecclesiasticis; *Inevitabile*, seu de prædestinatione et lib. arbit.; *Gemma animæ*, seu de Officio Missæ; Libel. *de Hæresibus; seriem Pontificum; Synopsis mundi; Elucidarium.*

RUPERTUS Abb. Tuitiensis † 1135. COMMENTAR. in utriq. Test. seu LL. 42. de Trinitate; in Proph. minores; in Job; in Ecclesiasten; in Cantica; in Evang. Joannis; in Apocalypsin; LIBROS 8. de Rege David; 13. de gloria Filii hominis; 9. de gloria Trinitatis et processione Sp. S.; 13. de Victoria Verbi Dei; 12. de Div. Officiis; 3. Dialogorum Judei et Christiani; 2. de morte; 1. de Omnipotentia; 1. de voluntate Dei; 1. de lesione virginitatis.

HILDEBERTUS de Lavardino † 1136. Poema de concordia V. et N. Testamenti, tum. V. et N. Sacrificii; Prosa de Natali Domini; Sermo Synodicus.

RODULFUS Abb. S. Trudonis † 1138. collectionem decretorum; LL. 5. cont. Simoniacos.

GILBERTUS † 1139. libel. de statu Ecclesie.

HUGO a S. VICTORE † 1140. Annotationes. in scripturam et scriptores sacros; allegorias in V. et N. Testam.; excerptiones et commentaria in plures Scripturæ libros; summam sententiarum, cum aliis ad scripturam vel Theologiam spectantibus.

ORDERICUS VITALIS LL. histor. Ecclesiasticæ 1142. finitæ.

OTTO Ep. Frisingensis Chron. an. 1146. desinens.

MALACHIUS Ep. Armachanus † 1148., ut fertur, Prophetiam de futuris Rom. Pontificibus.

ROBERTUS PELLUS † 1150. LL. 8. Sententiarum de Trinitate.

CONSTANTINUS HARMENOPULUS circ. an. 1150. L. de sectis hæreticis; epitomen sacrorum Canonum.

GRATIANUS BOHON. an. 1151. Collectanea decretorum canonicorum, seu concordantiam discordantium canonum.

SUGERIUS † 1153. libel. de consecratione Ecclesie; Constitutiones; Testamentum.

WILHELMUS Claravallensis cir. an. 1153. præter Comment. et Ascetica speculum et enigma fidei; Disputationem cont. Abaillardum; L. de erroribus Guilielmi de Conchis; L. de Sacr. Altaris.

ANSELMUS Ep. Havelsbergensis † 1154. Dialogos 3. cont. Græcos.

PETRUS MAURITIUS cogn. venerabilis † 1156. TRACTATUS cont. Judæos; cont. Petrobusianos; cont. hæreses et sectam Saracenorum.

ECBERTUS Schœnaugiensis cir. an. 1160. Sermones cont. Catharos.

ARNOLDUS Capnotensis ad. 1162. superstes, TRACTATUS de opere 6. dierum, de 7. verbis Christi, de cardinalibus Christi virtutibus.

PETRUS LOMBARDUS Ep. Parisiensis † 1164. Libros 4. Sententiarum, seu summam Theologiæ ex Patribus methodo Scholastica digestam; Glossas in psalmos; Collectanea in epp. Pauli.

HUGO Ep. Rothomag. † 1164. LIBROS 3. de hæresibus; 3. de memoria dogmatum; 3. de officiis et ministris Ecclesie.

PELAGIUS Ep. Ovetensis Chronicon universale ad an. 1170. pertingens.

JOANNES Cornubiensis cir. an. 1170. Eulogium seu de Philosophia et hæresibus; Summam de Eucharistia et ordinibus missæ.

THEORIANUS cir. an. 1170. dialogum; quo dogma Conc. Chalcedonensis auctoritate Patrum stabilitur.

RICHARDUS a S. VICTORE † 1173. LIBROS 6. de Trinitate; 1. de tribus personis; 1. de Incarnatione; 2. de Emmanuele; 4. Exceptionum; 1. de potestate ligandi et solvendi; EXPLANATIONES in Cantica et Apocalypsin; DECLARATIONES difficul-

tatum Scripturæ, præsertim de tabernaculo fœderis; de differentia sacrificii Abrahæ et David; de templo Salomonis; de concordia temporum Regum Juda et Israël; de visione et templo Ezechielis; de comparatione Christi ad florem, Mariæ ad virgam; de superexcellenti baptismo Christi; de Christo posito in signum; de Sp. S. missione; de Spiritu sancto, amore Patris et Filii; de aliquot dubiis Apostoli: TRACTATUS de gemino paschate; de judiciaria potestate in fine mundi; de spiritu blasphemie; de gradibus amoris; de differentia peccati venialis et mortalis.

HUGO ETHERIANUS LL. 3. cont. errores Græcorum an. 1177. Pontifici oblatos.

PHILIPPUS HARVENGIUS post an. 1180. Commentar. mysticum et morale in Cantica: TRACTATUS de lapsu primi hominis; de damnatione Salomonis; de somnio Nabuchodonosoris; de Clericorum dignitate et dotibus: Epistolas, carmina, vitas.

GUILIELMUS TYRIUS historiam belli palæstini ad an. 1180. excurrentem.

ARNULPHUS Ep. Luxov. † 1182. Tr. de schismate pontificio.

JOANNES Sarisburiensis † 1182. Commentar. in epp. Pauli; Polycraticum, seu de nugis Curialium et vestigiis Philosophorum.

ANDRONICUS COMMENUS † 1185. Dial. cont. Judæos.

GODEFRIDUS Viterbiensis. Chron. universale an. 1186. desinens.

SAXO GRAMMATICUS historiam an. eodem terminatam.

PETRUS CELLENSIS † 1197. L. de conscientia; Sermones de tempore.

BALDUINUS Cantuar. † 1192. LL. de commendatione fidei; de Sacram. Altaris.

PETRUS COMESTOR † 1198. Historiam Scholasticam seu totius Scripturæ.

PETRUS BLESENSIS † cir. an. 1200. LIBROS vel TRACTATUS Instructionis fidei; de scriptoribus sacror. librorum; cont. perfidiam Judæorum; de confessione; de pœnitentia injungenda; de institutione Episcopi; de Eucharistia etc.

THEODORUS BALSAMON † seq. sec. initio Commentar. in canones Apostol. et Conciliorum; in Nomocanonem; collectionem canonum etc.

Plures tum scriptores tum scriptorum lucubrationes nominandi erant, si instituti ratio Patrum venerationi devota et Theologicæ eruditioni intenta recensere omnes postulasset. Prioris defectus fecit, ut scriptores hæreticos, schismaticos, aut impios passim omitteremus: posterioris autem, ut meros Ascetas et Epistolographos quidem sobrie, historicos profanos et biographos parce, Philosophos autem et Grammaticos rarissime laudaremus; hæc opera scilicet illis relicta, qui Historiam litterariam universim prosequuntur.

CAPUT II.

DE THEOLOGIA ET JURISPRUDENTIA.

Geminam hanc disciplinam ad unum Caput reducimus; quia, cum Juris sacri scientiam sub titulo duntaxat hic indicamus, sicut utraque ex iisdem fontibus nascitur, sic neutra, nisi conjuncta, perfectum aut Theologum aut Jurisperitum constituit. Præmissa utriusque notitia brevi, de auctoritate cuilibet competente, quantum satis est, disseremus.